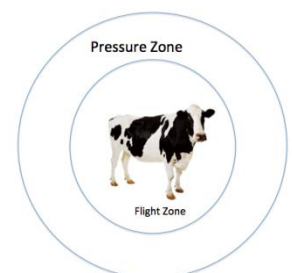

Aandachtspunten

Stress en angst

- Angst of stress zorgen ervoor dat er veel minder energie naar belangrijke zaken als melkproductie, groei en reproductie gaat. De energie is nodig voor de stress reacties waarbij er stress hormonen (adrenaline en cortisol) worden aangemaakt en waarbij de algehele weerstand afneemt. Het lichaam wordt in paraatheid van vluchten of vechten gebracht en de hartslag gaat omhoog. Af en toe een kort stress moment is niet erg, maar als angst/stress lang aanhoudt of vaak voorkomt worden deze effecten significant.
- Stress en angst worden veroorzaakt door onvoorspelbaarheid en oncontroleerbaarheid. Nieuwe, onverwachtse en onbekende dingen, waarbij het dier zelf geen controle over de situatie heeft. Niet kunnen weglopen van gevaar of van een ranghogere is een belangrijke stressfactor. Wees dus consequent en voorspelbaar in je handelingen en zorg voor voldoende ruimte in de stal zodat de koeien weg kunnen: geen overbezetting, dode hoeken, gladde vloeren, smalle looppaden etc.
- Andere belangrijke stress factoren zijn: onrust, snelle bewegingen, harde geluiden, niet kunnen voldoen aan natuurlijke gedragspatronen, slechte ervaringen.
- Stress signalen zijn o.a.: Actief ogen- en orenspel, oogwit zichtbaar, Kop omhoog (mn in wachtruimte), gespannen nek, schrikachtig en intentiebewegingen (wil weg), veel zwaaien met staart (niet tegen vliegen), vluchten.
- Voor het meten van angst/ stress bij koeien is een test ontwikkeld: de vluchtscore test. Uit onderzoek is gebleken dat als de vluchtafstand (afstand tussen persoon en dier waarop het dier weg beweegt) lager is, de koeien meer vertrouwen hebben, rustiger zijn en minder angst kennen. Snel en hard de vluchtzone van de koe inlopen veroorzaakt angst, irritatie en soms agressie.
- Een bang dier straffen maakt de angst alleen maar erger.
- Indien een angstig dier apart gezet moet worden voor bv een medische behandeling, zet er dan een rustig dier naast om haar te kalmeren.
- Geef positieve stimuli als je bij je dieren bent door te praten, aan te raken en/of te voeren. Aanraken alleen doen als het dier niet bang voor je is.
- Door de koe te laten afkalven in de nabijheid van haar koppelgenoten (zicht-, oog- en geurcontact) kan de stress beperkt blijven. Zorg voor een stressvrije afkalflijn.

Thecowlocal.com